

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Носкова Маргарита Вячеславівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти, директор Центру інноваційних освітніх технологій,
Національний університет «Львівська політехніка»,
margaryta.v.noskova@lpnu.ua

Актуальність впровадження дистанційного навчання у закладах освіти впродовж останніх років не потребує доказів. Пандемія COVID-19 переконала всіх у необхідності впровадження різних форм навчання у закладах освіти, від початкової школи до університету. Проблематика наукових дискусій змістилась у поле оптимального вибору дистанційних платформ, онлайн інструментів навчання, специфіки організації віддаленого та змішаного навчання тощо.

Однак, жодна технологія чи платформа не буде працювати ефективно, якщо не буде підготовлено педагогів. Власне, від того, на скільки продуманою та системною є регіональна освітня політика щодо впровадження дистанційних технологій навчання у закладах освіти, послідовним та виваженим є процес вибору моделей їх впровадження, професійного розвитку вчителів у сфері дистанційного та змішаного навчання, розвитку їх цифрових навичок та компетентностей, залежить темпи та результати організації дистанційного навчання у закладах освіти області.

Закон України «Про повну загальну освіту» [1] закріпив за закладом освіти доволі широку автономію та можливість самостійно визначати форми організації навчання, технологічні та технічні ресурси для їх забезпечення. Водночас, школи все ще залишаються на утриманні їх засновників, а впровадження дистанційного навчання потребує суттєвих фінансових затрат не лише на ресурсне забезпечення, а, в першу чергу, на навчання педагогів базовим навичкам організації віддаленого навчання, освоєння дистанційних платформ та різноманітних онлайн інструментів. Певним чином сприяє вирішенню цього питання Постанова КМУ № 800 від 21 серпня 2021 року «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» [3] та ряд нормативних документів, що з'явилися згодом для роз'яснення та забезпечення механізму реалізації даної постанови, зокрема, обов'язковість щорічного підвищення кваліфікації педагогів, їх професійного розвитку за певними напрямками серед яких ключове місце відводиться саме цифровій компетентності. Водночас державна субвенція на підвищення кваліфікації вчителів вперше була виділена лише у 2021 році і, зважаючи на воєнний стан в Україні, навряд буде профінансована у 2022 році. Отже, саме від продуманої регіональної політики, наявності відповідних проектів, що фінансуються з обласного бюджету певною мірою залежить успіх проваджуваних змін.

Позитивним прикладом продуманої та системної освітньої політики на рівні області у питаннях впровадження дистанційних технологій навчання у закладах загальної середньої освіти можна вважати співпрацю Департаменту освіти і науки

Львівської облдержадміністрації (далі – ДОН ЛОДА) та Центру інноваційних освітніх технологій Національного університету «Львівська політехніка» (далі – ЦІОТ), яка триває з 2020 року.

Пандемія COVID-19 змусила вчителів швидко освоювати дистанційні платформи та онлайн інструменти. На замовлення ДОН ЛОДА у ЦІОТ було розроблено та організовано навчання вчителів Львівської області щодо базових навичок віддаленого навчання. Результати проведеного у серпні-грудні 2020 року навчання представлено у відео [2]. Навчання педагогів виявило комплекс типових для шкіл області проблем щодо впровадження дистанційних форм навчання та спонукало до розроблення регіональних освітніх проєктів, що увійшли до Програми розвитку освіти Львівської області на 2021–2025 роки [4], ініціатором та реалізатором яких став ЦІОТ.

Проєкт «Формування цифрових компетентностей педагогів» передбачає створення серії дистанційних курсів підвищення кваліфікації для вчителів області метою яких є підготувати вчителів шкіл, які не мають власної дистанційної платформи та єдиного е-середовища, до використання безкоштовних онлайн інструментів у освітньому процесі. Курси розроблені з урахуванням рівня цифрової грамотності вчителів та їхнього технічного забезпечення. Вчителі мають можливість обрати найбільш актуальний для себе та школи, у якій вони працюють, курс.

Проєкт «Moodle – це про100!» покликаний сприяти створенню у закладах освіти Львівської області ефективного е-середовища з використанням єдиної дистанційної платформи, яка б дозволила без додаткових капіталовкладень забезпечити освітніх процес незалежно від форми його організації. Проєкт ставить собі за мету щороку розгорнути у 100 ЗЗСО області дистанційну платформу Moodle, а також навчати педагогів (адміністратора платформи, вчителів та керівників школи) користуватися нею та організовувати безпечно та ефективно дистанційне навчання.

За 2021 рік в рамках реалізації регіональних проєктів у ЦІОТ пройшли навчання понад 3,5 тис. педагогів Львівської області, розгорнуто платформу Moodle у 104 закладах освіти. Актуальність та важливість проєкту «Moodle – це про100!» під час україно-російської війни складно переоцінити, саме тому незважаючи на скорочення бюджету обласних програм у 2022 році, його фінансування збережено.

У березні 2022 року постало питання організації навчання учнів в умовах війни. Викликом для всіх стала розпорошеність учасників освітнього процесу, адже частина учнів та вчителів виїхали за кордон, частина залишилась в Україні, але виїхали у безпечні місця тощо. Власне, дякуючи тривалій та плідній співпраці, цей виклик не став фатальним для Львівщини і з'явилась спільна волонтерська ініціатива Центру інноваційних освітніх технологій та ДОН ЛОДА щодо створення «Української дистанційної школи». Вона була задумана для учнів 5–11 класів Львівщини, які опинились далеко від своєї школи, але дуже швидко ця школа об'єднала учнів з різних областей України, які перебувають у зоні бойових

дій, в тимчасовій окупації, за кордоном. 76 % вчителів школи – це вчителі Львівщини, які пройшли навчання за проєктом «Moodle – це про100!».

Навчання в Українській дистанційній школі організовано таким чином, щоб учень мав можливість навчатись у зручний для нього час з будь-якого гаджета. При цьому забезпечено повноцінний освітній процес, з використанням різноманітних освітніх ресурсів, інтерактивними вправами та завданнями, контролем результатів, оцінками та активною взаємодією учнів та вчителів. Ефективність та результативність навчання підтверджують і учні, і їхні батьки.

Станом на 7 квітня 2022 року до школи записались майже 3 тис. учнів з різних куточків України (рис. 1, рис. 2) і кількість учнів постійно зростає.

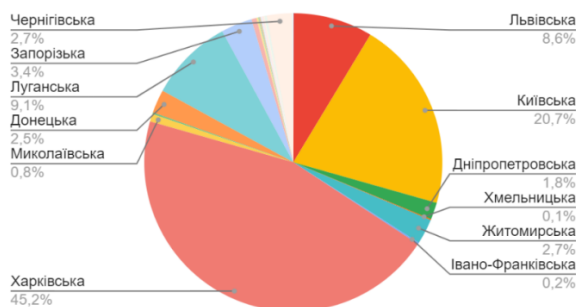

Рис. 1. Область України, у якій навчались учні Української дистанційної школи до початку україно-російської війни 2022 року, %

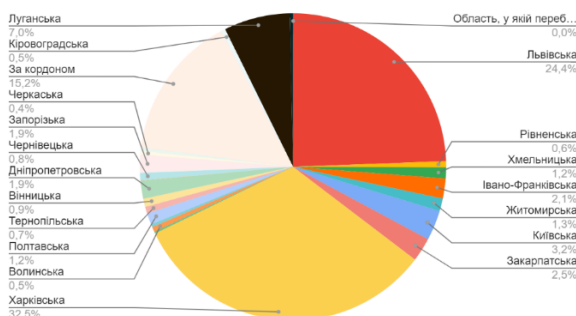

Рис. 2. Місцевість, де перебувають учні Української дистанційної школи у березні-квітні 2022 року, %

Варто наголосити, що це цілком волонтерська ініціатива – вчителі, допоміжні служби працюють безкоштовно у вільний від основної роботи час.

Отже, злагоджена та продумана регіональна освітня політика щодо професійного розвитку вчителів у сфері впровадження дистанційного навчання дає не лише стійкий результат, а й дозволяє ефективно вирішувати нестандартні виклики та сприяти забезпеченню стабільності освітнього процесу в закладах освіти Львівської області.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про повну загальну освіту» // Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 11.04.2022).

2. Носкова М. В. Результати навчання педагогів Львівщини основам дистанційних технологій у серпні-грудні 2020 року // YouTube канал Носкової М. URL: <https://youtu.be/1BT1puzfiJw> (дата звернення: 11.04.2022).

3. Постанова Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.2019 р. «Деякі особливості підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» // Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF> (дата звернення: 11.04.2022).

4. Програма розвитку освіти Львівської області на 2021–2025 роки. URL: [https://osvita.loda.gov.ua/files/blog/308/Programa %20rozvytku %20osvisty.pdf](https://osvita.loda.gov.ua/files/blog/308/Programa%20rozvytku%20osvisty.pdf). (дата звернення: 11.04.2022).

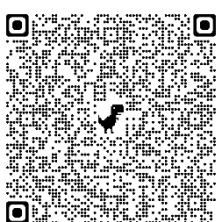
ВИКОРИСТАННЯ BYOD-ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОТІ З ОНЛАЙНОВИМИ СЛОВНИКАМИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Одинцова Галина Степанівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
odyntsova@ukr.net

Використання інформаційних технологій та інноваційних методик у сучасному освітньому процесі є актуальною проблемою, оскільки вони дозволяють підвищити ефективність навчання і сприяють швидкій адаптації здобувачів освіти до соціальних змін. Однією з таких технологій є BYOD-технологія (Bring Your Own Device – «принеси свій власний пристрій»), суть якої полягає в тому, що в ролі засобів навчання учні можуть використовувати свої власні мобільні пристрої. Сучасні девайси багатофункціональні, тому ними з успіхом можна користуватися для пошуку потрібної інформації, її зберігання, обміну, прослуховування, перегляду тощо. Ми погоджуємося з думкою Ю.

Блудової, яка вважає, що «для системи освіти актуальним стає гасло: «Сучасний здобувач освіти – мобільний здобувач освіти!» [1, с. 92].

Мобільне навчання (M-learning) у сучасному науковому дискурсі розглядається як різновид електронного навчання (E-learning) і є компетентісно орієнтованою технологією. Попри суперечливі думки про користування гаджетами у дитячому віці ми вважаємо, що використання їх як інструментів для навчання цілком виправдане, адже вони урізноманітнюють освітній процес і формують навички інформаційної культури молодших школярів. Тому варто не забороняти їх, а мотивувати учнів до правильного користування ними, бо «найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі є здорова дитина, умотивована на успішне навчання, дослідницьке ставлення до життя; це учень/учениця, які, розвиваючись, вміють вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію...» [2, с. 10]. Окремі аспекти використання BYOD-технології у початковій школі досліджували В. Марків, І. Онищенко, С. Помирча, І. Пучков, А. Сівачук, О. Шикиринська та ін.

BYOD-технологія має широке застосування в освітньому процесі у початковій школі. Зокрема, при реалізації мовно-літературної освітньої галузі через навчальні предмети «Українська мова» та «Літературне читання» молодшим школярам часто доводиться користуватися словниками. Не завжди при потребі під рукою є той чи інший паперовий словник. Тому доречним для роботи з